

ULUSLARARASI KORUMA KAPSAMINDAKİ KİŞİLER İÇİN HAKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER

SORULAR VE YANITLAR

Mülteci
Hakları
Merkezi

Refugee
Rights
Turkey

TEMMUZ 2021

TÜRKÇE

Bu kaynak, **Mülteci Hakları Merkezi (MHM)** tarafından Amerikalı sivil toplum kuruluşu **Refugee Solidarity Network (RSN)** ortaklığında yürütölen bir proje kapsamında hazırlanmıştır. Burada yer verilen bilgiler yalnızca bilgilendirme amaçlıdır.

Mülteci
Hakları
Merkezi

Mülteci Hakları
Merkezi

Refugee Solidarity
Network

Ülkemden kaçmak zorunda kaldım ve Türkiye'ye geldim. Ne yapmalıyım?

Savaş veya zulüm sebebiyle ülkelerinden kaçmak zorunda kalmış ve ülkelerine geri dönemeyecek durumda olan kişilerin sığınma talebinde bulunma hakkı vardır. Türkiye'de sığınmacılarla ilgili işlemler 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre yapılır. Türkiye'de sığınmacılarla ilgili iş ve işlemleri yürütme görevini üstelenen kurum ise İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'dür. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün her şehirde İl Göç İdaresi Müdürlüğü adı verilen il müdürlükleri bulunmaktadır.

Savaş ve zulüm sebebiyle ülkenize geri dönemeyecek durumdaysanız bir sığınma başvurusu yapmanız gerekir. Bu başvurunun ismi "uluslararası koruma başvurusu"dur. Başvurunuzu bulduğunuz ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne yapabilirsiniz.

Uluslararası koruma başvurusu yaptığınızda, başvurunuzla ilgili nihai bir karar verilinceye kadar Türkiye'de kalmanıza izin verilecektir. Bu değerlendirme süresince eğitim ve belirli koşulları sağladığınız takdirde sağlık gibi temel haklardan ve çeşitli hizmetlerden faydalanabileceksiniz. Eğer başvurunuzla ilgili olumlu bir karar verilirse, uluslararası koruma statüsüyle Türkiye'de kalmanıza izin verilecektir.

Kimlere uluslararası korumadan yararlanma hakkı verilmiştir?

İrkiniz, dininiz, siyasi görüşleriniz, milliyetiniz veya belirli bir toplumsal gruba aidiyetiniz sebebiyle ülkenizde zulme maruz kaldıysanız ya da bu nedenlerden ötürü zulüm görme tehlikesi sebebiyle ülkenizi terk ettiyseniz veya savaş ve iç çatışma gibi ayırım gözetmeyen şiddet olayları nedeniyle ülkenizi terk etmek zorunda kaldıysanız uluslararası korumadan yararlanabilirsiniz. İlaveten, eğer, ülkenize geri dönmeniz durumunda ölüm cezasına çarptırılmanız veya hakkınızda verilmiş olan ölüm cezasının infaz edilmesi ya da işkence veya başka türlü onur kırıcı muamelelere maruz kalma tehlikesi altındaysanız, yine uluslararası korumadan yararlanma talebinde bulunabilirsiniz.

Suriye’den gelen sığınmacılar Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapabilir mi?

Suriye’den gelen Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşları, vatansızlar ve daha önce Suriye’de ikamet etmekte olan mülteciler “geçici koruma” adı verilen ayrı bir uygulamaya tabidirler. Türkiye, bu uygulama uyarınca, Suriye’den Türkiye’ye sığınan kişilere yasal olarak Türkiye’de kalma ve bazı hak ve hizmetlerden yararlanma hakkı tanımıştır. Dolayısıyla, Suriye’den gelen sığınmacılara halihazırda geçici koruma uygulaması uyarınca Türkiye’de kalma ve Türkiye’deki bazı hak ve hizmetlerden yararlanma hakkı tanındığından, bu kişilerin ayrıca bir uluslararası koruma başvurusu yapmaları gerekli görülmemiştir.

Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapmak bana ne sağlar?

Uluslararası koruma başvurusu yapmanız size öncelikle Türkiye’de yasal kalış hakkı sağlamaktadır. Türkiye’deki yasal kalış hakkınız, başvurunuzla ilgili yapılan değerlendirmeler sonucunda nihai olarak olumsuz bir karar verilinceye kadar devam edecektir ve bu süre boyunca sizden güvende olmadığınız bir ülkeye gitmeniz istenmeyecektir. Ayrıca, başvurunuzun değerlendirildiği süre boyunca başta eğitim ve başvurunuzu takiben bir yıl boyunca sağlık gibi kamusal hak ve hizmetlerden yararlanmanız mümkün olacaktır.

Uluslararası koruma başvurusu yapmak üzere nereye gitmeliyim?

Uluslararası koruma başvurunuzu bulunduğunuz ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne yapabilirsiniz. Başvuru ve kayıt işlemlerinizi gittiğiniz İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından tamamlanabilir veya başka bir İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne yönlendirilebilirsiniz. Başka bir ile yönlendirilmeniz durumunda, yönlendirildiğiniz ile seyahat ederek orada bulunan İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne başvuruda bulunmanız gerekir.

Uluslararası koruma başvurusunda bulunmak için herhangi bir süre sınırlaması var mı?

Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapmak için herhangi bir yasal süre sınırlaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte, kişilerin Türkiye’ye gelmelerini takiben en kısa sürede uluslararası koruma başvurusuyla ilgili süreçleri başlatmaları önerilmektedir.

Uluslararası koruma başvurusu sırasında nasıl bir süreç izlenir?

Bulduğunuz ya da yönlendirildiğiniz ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne yaptığınız uluslararası koruma başvurusunu takiben sizinle bir kayıt görüşmesi gerçekleştirilecektir. Uygulamada, yetkililerinin iş yükünden dolayı uluslararası koruma kayıt görüşmenizin müracaat ettiğiniz gün gerçekleştirilmesi mümkün olmayabilir. Bu durumda yetkililer size kayıt işlemlerinizi tamamlamak için gelmeniz gereken tarihi bildirecektir.

Kayıt görüşmesi sırasında size kimlik bilgileriniz ve ülkenizi terk etme nedenlerinizle ilgili sorular sorulacaktır. Menşe ülkenizden ayrılma ve ülkenize geri dönememe sebeplerinizle ilgili bilgileri kayıt aşamasından başlayarak doğru, tutarlı ve eksiksiz bir biçimde yetkililerle paylaşmanız uluslararası koruma ihtiyacınızın değerlendirilmesi sürecinde büyük önem taşımaktadır.

Kayıt görüşmesinde sizden, eğer varsa, yanınızda getirdiğiniz pasaport ya da benzeri kimlik belgelerinizi ve ülkenizde yaşadığınız sorunlara dair belgeleri sunmanız istenecektir. Bu belgelerin fotokopileri alınarak dosyanıza konacak, asılları size iade edilecektir. Yetkililer gerek görürlerse üzerinizdeki ve beraberinizdeki eşyaları kontrol etmek isteyebilirler. Kayıt sırasında ayrıca parmak iziniz alınacak ve biyometrik özelliği olan bir fotoğrafınız çekilecektir. Yine bu aşamada yetkililer gerek görmeleri halinde sizi sağlık kontrolü için bir sağlık kurumuna yönlendirebilir. Eğer beraberinizde gelen aile bireyleriniz varsa bu işlemler onlar için de aynı şekilde gerçekleştirilir.

Kayıt görüşmesi sırasında uluslararası koruma başvurunuzun nasıl inceleneceği ve değerlendirileceği, başvurunuz hakkında olumsuz bir karar verilmesi durumunda sahip olduğunuz itiraz yolları, başvuru sahibi olarak Türkiye’de kalışınız süresince yararlanabileceğiniz hak ve hizmetler ile uymanız gereken yükümlülükler hakkında sözlü ve yazılı bilgiler sizinle paylaşılacaktır.

Kayıt işlemlerinin sonunda veya ilerleyen bir tarihte ise, başvurunuzla ilgili ayrıntılı bilgiler sunacağınız “bireysel mülakat” görüşmesinin ne zaman ve nerede gerçekleşeceği size bildirilecektir.

Son olarak, kayıt işlemlerinizi tamamladıktan sonra size ve varsa birlikte geldiğiniz aile üyelerinize Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi düzenlenecektir. Bu kimlik belgesi uluslararası koruma talebinde bulunduğunuzu gösteren bir kimlik belgesidir. Geçerlilik süresi yetkililer tarafından belirlenerek kimlik belgesine işlenir. Kimlik belgenizin geçerlilik süresi dolduğunda, belgeyi düzenleyen İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne müracaat ederek geçerlilik süresini uzatmanız gerekmektedir. Bu kimlik belgesi için bir ücret ödemeniz gerekmemektedir.

Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgeniz sizin için özel olarak belirlenen ve ‘99’ ile başlayan yabancı kimlik numarasını içermektedir. Başta eğitim ve sağlık olmak üzere, Türkiye’de hak ve hizmetlerden faydalanabilmek için yabancı kimlik numarasına ihtiyacınız olacaktır.

Uluslararası koruma başvurusu yaptığımda nerede ikamet edeceğim?

Uluslararası koruma başvurusu yapan kişilere istedikleri herhangi bir şehirde ikamet etme hakkı verilmemiştir. Bu kapsamda uluslararası koruma başvurusunda bulunan kişilerin “uydu il” olarak adlandırılan ve İl Göç İdaresi Müdürlüğüne belirlenecek olan bir ilde ikamet etmeleri öngörülmektedir

Yönlendirileceğiniz uydu il, kayıt başvurusunda bulunduğunuz il olabileceği gibi başka bir il de olabilir. Özellikle tercih ettiğiniz veya yakınlarınızın yaşadığı bir il varsa, bunu başvuru sırasında yetkililerle paylaşabi-

lirsiniz. Mevcut koşullar ve olanaklar dahilinde talep ettiğiniz ilde ikamet etmenize izin verilmesi m¼mk¼n olabilir, ancak tercihiniz doğrultusunda size bir il tayin edilmesinin garantisi yoktur.

Uluslararası koruma başvuru sahiplerine, y¼nlendirildikleri uydu ilde bulunan İl G¼ç İdaresi M¼d¼rl¼đ¼'ne d¼zenli aralıklarla giderek bildirimde bulunma (imza) y¼k¼ml¼l¼đ¼ getirilebilmektedir. Sizlerden bu y¼k¼ml¼l¼đ¼ye uymanız beklenmektedir. Ayrıca, uluslararası koruma başvurusunda bulunmuş kişiler i¼in d¼zenlenen kimlik belgelerinde kişilerin kayıtlı oldukları uydu il belirtilmektedir. Kişilerin kendilerine sağlanan hak ve hizmetlerden, kimlik belgesinde yazan ilde yararlanmaları esastır.

Başka bir şehre seyahat etmem m¼mk¼n m¼?

Uluslararası koruma başvuru sahiplerinin y¼nlendirildikleri uydu ilde yaşamaları ve d¼zenli olarak bildirim (imza) y¼k¼ml¼l¼đ¼ne uymaları gerekmektedir. Bu nedenle, kişilerin kayıtlı oldukları uydu ilin dışına ¼ıkmadan ¼nce o ilin İl G¼ç İdaresi M¼d¼rl¼đ¼'ne başvurarak veya E-Devlet ¼zerinden online olarak yol izin belgesi almaları gerekmektedir. İl G¼ç İdaresi M¼d¼rl¼đ¼, talebinize olumlu ya da olumsuz bir cevap verebilir. Olumlu bir cevap almanız halinde, size verilecek yazılı izin belgesini seyahatiniz boyunca mutlaka yanınızda bulundurunuz.

Başka bir şehre seyahat etmek i¼in verilen izin genellikle en fazla on beş g¼nd¼r. Eğer bu s¼re i¼erisinde kayıtlı olduğunuz şehre geri d¼nmeniz m¼mk¼n olmayacaksa, seyahat ettiğiniz şehirdeki İl G¼ç İdaresi M¼d¼rl¼đ¼'ne giderek bu s¼renin uzatılmasını talep edebilirsiniz. Yetkililer bu talebinize olumlu ya da olumsuz bir cevap verebilirler. Son olarak, izin s¼resini uzatma talebinizi, size verilen izin s¼resi dolmadan yapmanız gerekmektedir.

Yol izin belgesini nasıl alabilirim?

Kayıtlı olduğunuz ilin sınırları dışına seyahat etmeden ¼nce temin etmeniz gereken yol izin belgesini, kayıtlı olduğunuz ildeki İl G¼ç İdaresi M¼d¼rl¼đ¼'ne başvurarak veya E-Devlet ¼zerinden online olarak alabilirsiniz. E-Devlet ¼zerinden yaptığınız başvurunun İl G¼ç İdaresi M¼d¼rl¼-

ğü'nce olumlu veya olumsuz değerlendirildiğine ilişkin bilgilendirme, cep telefonunuza mesaj olarak gönderilir. Başvurunuz kabul edildiği takdirde İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne müracaat etmeksizin yol izin belgenizin E-Devlet üzerinden çıktısını alabilir ve seyahat edebilirsiniz.

Kayıtlı olduğum uydu ili değiştirmem mümkün mü?

Eğer başka bir ilde yasal olarak ikamet eden anne, baba, kardeş, eş, çocuk, büyükanne ve büyükbaba gibi yakın aile üyeleriniz varsa, onların yaşadığı ile sevk edilmeyi talep edebilirsiniz. Eğer bir sağlık sorunuz varsa ve yaşadığınız ildeki sağlık kuruluşları tedaviniz için sizi başka bir ildeki bir hastaneye sevk ettiyse, kaydınızın bu ile alınmasını isteyebilirsiniz. Böyle bir durumda, talebinizi kayıtlı olduğunuz ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne yazılı olarak iletmeniz gerekmektedir. Yapacağınız bu başvuru yetkili makamlar tarafından değerlendirilecek ve size olumlu ya da olumsuz bir cevap verilecektir.

Yukarıda açıklanan iki durum dışındaki sebeplerden dolayı uydu ilinizi değiştirmek istiyorsanız, bu talebinizi gerekçesiyle birlikte İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne sunmanız gerekir. Yapacağınız bu başvuru yetkili makamlar tarafından değerlendirilecek ve size olumlu ya da olumsuz bir cevap verilecektir.

Uydu il değişikliği talebinize olumlu bir cevap almanız durumunda, size verilen süre içerisinde yeni uydu ilinizdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne giderek kayıt işlemlerinizi tamamlamanız gerekmektedir.

Kayıtlı olduğum uydu ili izinsiz terk edersem ne olur?

Kayıtlı bulunduğunuz uydu ilden İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkililerinin yazılı izni olmadan ayrılmamanız gerekmektedir. İkamet ilinizi izinsiz terk etmeniz durumunda, uluslararası koruma başvurusu yapanlar için geçerli olan ikamet ve bildirim yükümlülüğüne uymadığınız için bu durum başvurunuzu takip etme niyetiniz olmadığı şeklinde değerlendirilir ve uluslararası koruma başvurunuz geri çekilmiş sayılır. Bu karar da temel olarak başvurunuzla ilgili işlemlerin sona erdirilmesi anlamına gelir. Bu sebeple ikamet ilinizi izinsiz olarak terk etmemeniz çok önemlidir.

Ayrıca, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin kendilerine sağlanan hak ve hizmetlerden kayıtlı oldukları ilde faydalanmaları esastır. Bu sebepten ötürü, acil sağlık ihtiyaçları gibi acil durumlar hariç tutulmak üzere kayıtlı olduğunuz il dışında hak ve hizmetlerden faydalanmanız mümkün olmayacaktır.

Yönlendirildiğim uydu ilde bana barınma imkânı sunulacak mı?

Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapan kişilere barınma imkânı sağlanmamaktadır. Kişilerin ikamet etmek üzere kendilerine tayin edilen şehirde kendi imkanlarıyla bir ev bulmaları ve barınma masraflarını kendilerinin karşılaması esastır.

Ancak, özellikle hassas durumda olan çok az sayıdaki sığınmacı için barınma imkânı sağlanması mümkün olabilir. Eğer özel bir durumunuz varsa, bunu kayıt aşamasında yetkili makamlarla paylaşarak size bir barınma imkânı sunulup sunulamayacağına dair daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

On sekiz yaşından küçük olup ailesinden ayrı düşmüş ve refakatsiz durumdaki çocuk sığınmacılar ise Türkiye’deki yasalar uyarınca devlet korumasına alınmakta ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın uygun göreceği kurumlarda devlet imkanlarıyla barındırılmaktadırlar.

Son olarak, çeşitli kurum ve kuruluşlar imkanları ölçüsünde, Türkiye’deki sığınmacılara yönelik yardım ve destek hizmetleri sunmaktadırlar. Kayıtlı olduğunuz şehirdeki sivil toplum kuruluşlarına başvurarak, bu yardımlar hakkında daha fazla bilgi alabilirsiniz.

Özel bir durumum var. Ne yapmalıyım?

Türkiye’deki yasal düzenlemeler uyarınca, refakatsiz çocuklar, engelli bireyler, yaşlılar, hamile kadınlar, beraberinde çocuğu olan yalnız anne ya da babalar veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiler “özel ihtiyaç sahibi” olarak değerlendirilmektedir.

Özel ihtiyaç sahibi olarak değerlendirilen kişilere uluslararası koruma kapsamındaki tüm hak ve işlemlerde öncelik tanınacağı belirtilmektedir.

Dolayısıyla siz ya da ailenizden herhangi bir birey özel ihtiyaç sahibi olarak belirlenen gruplar arasında yer alıyorsanız, bu durumu kayıt aşamasında İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkilileriyle paylaşmanız önemlidir. Eğer özel durumunuzu kayıt esnasında belirtmediyseniz veya özel durumunuz kaydınızı tamamladıktan sonra meydana geldiyse, daha sonradan da ilgili makamlara başvurarak kaydınızın özel ihtiyaç sahibi olarak düzeltilmesini talep edebilirsiniz.

Uluslararası koruma başvurumla ilgili benimle gerçekleştirileceği söylenen “bireysel mülakat” nedir? Bireysel mülakatta neler konuşulur?

Bireysel mülakat, ülkenizden kaçma nedenleriniz ve niçin geri dönmekten korktuğunuz konusunda ayrıntılı açıklamalar yapmanıza imkân vermek için İl Göç İdaresi Müdürlüğü’nde gerçekleştirilecek olan bir görüşmedir. Bu görüşme sonrasında yetkililer sizin Türkiye’de uluslararası korumadan yararlanma kriterlerini taşıyıp taşımadığınız konusunda karar verecektir. Bu yüzden mülakat, başvurunuzun değerlendirilmesi sürecindeki en önemli aşamadır.

Bu görüşmede size, ülkenizden ayrılma sebepleriniz ve ülkenize neden geri dönemeyeceğinize dair ayrıntılı sorular sorulacak ve size bu konularla ilgili açıklamalar yapma, varsa elinizdeki belgeleri sunma imkânı tanınacaktır.

Bu görüşmenin kayıt tarihinizden itibaren otuz gün içinde gerçekleştirilmesi gerekir, ancak uygulamada bu süre uzayabilmektedir.

Eğer beraberinizde gelen aile bireyleriniz varsa, gerekli görüldüğü takdirde onlarla da mülakat yapılabilir. Sizinle veya aile bireylerinizle daha sonra ilave mülakatlar da gerçekleştirilebilir.

Bireysel mülakat sırasında ülkenizi terk etme ve geri dönememe sebeplerinizi açıklıkla ve dürüst bir şekilde anlatmanız hem sizin hem de başvurunuzla ilgili karar verecek yetkilinin işini kolaylaştıracaktır.

Uluslararası koruma başvuruyla ilgili işlemler sırasında tercüman hizmeti sağlanacak mı?

Eğer yetkililerle Türkçe veya başka bir ortak dilde anlaşamayacak durumdaysanız, hem kayıt hem de bireysel mülakat görüşmelerinde tercüman talep etme hakkınız vardır. Ayrıca, uluslararası koruma işlemlerinin her aşamasında, size yapılacak bildirim anlaşılabileceğiniz bir dilde yapılması esastır. Size sağlanacak tercüman desteği için sizden herhangi bir ücret talep edilmeyecektir.

Başvurum sırasında yetkili makamlarla paylaştığım bilgiler kendi ülkemin makamlarıyla ya da başka kişi veya kurumlarla paylaşılacak mı?

Başvurunuz sırasında İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkilileriyle paylaştığınız bilgi ve belgeler kendi ülkeniz makamları da dâhil olmak üzere başka hiçbir kişi ve kurumla paylaşılmaz. Aynı şekilde, Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yaptığınız bilgisi de kendi ülkeniz makamlarıyla paylaşılmayacaktır.

Başvurumla ilgili karar ne zaman verilecek?

Eğer başvurunuz “normal prosedürde” değerlendiriliyorsa, başvurunuzla ilgili karar altı ay içinde verilmeye çalışılacaktır. Bu sürenin uzaması durumunda yetkili makamlar sizleri bilgilendirecektir.

Eğer başvurunuz “hızlandırılmış değerlendirme” usulüyle ele alınıyorsa, bu süre çok daha kısa olacaktır. Bu durumda mülakattan sonra beş gün içerisinde başvurunuzun değerlendirilmesi öngörülmüştür. Hızlandırılmış değerlendirme ile ilgili daha ayrıntılı bilgiyi ilerleyen kısımda bulabilirsiniz.

Yaptığım uluslararası koruma başvurusuna dair karar nasıl verilir?

Yetkililer kayıt ve mülakat aşamalarında sunduğunuz bilgi ve belgeler ışığında ve ilgili yasal mevzuat doğrultusunda uluslararası korumadan yararlanma kriterlerini taşıyıp taşımadığınıza dair ayrıntılı bir inceleme ya-

pacak ve bir karar verecektir. Başvurunuz hakkında karar verilirken hem sizin kişisel durumunuz değerlendirilecek hem de sunduğunuz belge ve belgelere ilaveten menşee ülkeniz veya daha önce ikamet ettiğiniz ülkeye dair genel koşullar da göz önünde bulundurulacaktır.

Uluslararası koruma başvuruza ilişkin kararlar bireysel olarak verilir. Ancak, beraberinizdeki aile üyeleri adına başvuru yaptıysanız, başvurunuz bütün olarak değerlendirilecek ve verilen karar tüm aile üyelerinizi kapsayacaktır.

Yapılan değerlendirme sonucunda başvurunuz kabul edilebilir ya da reddedilebilir. Hakkınızda verilecek olan karar size ve varsa avukatınıza yazılı olarak tebliğ edilir. Eğer hakkınızda olumsuz bir karar verildiyse, başvurunuzun reddedilme gerekçeleri ve bu karara karşı başvurabileceğiniz itiraz yolları konusunda sizinle bilgi paylaşılır.

Başvurunuzun kabul edilmesi halinde ise size uluslararası koruma statülerinden biri tanınacaktır. Türkiye’de üç çeşit uluslararası koruma statüsü vardır. Bunlar mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüleridir.

Mülteci statüsü kimlere tanınır?

Bir “Avrupa ülkesinden”, yani Avrupa Konseyi’ne üye bir ülkeden gelen ve ırkı, dini, siyasi görüşleri, milliyeti veya belirli bir toplumsal gruba aidiyeti sebebiyle ülkesinde zulme maruz kaldığı ya da zulüm görme tehlikesi sebebiyle ülkesine geri dönemeyecek durumda olduğu değerlendirilen kişilere “mülteci” statüsü verilir.

Şartlı mülteci statüsü kimlere tanınır?

“Şartlı mülteci” statüsü, “Avrupa dışında bir ülkeden”, yani Avrupa Konseyi’ne üye olmayan bir ülkeden gelen ve ırkı, dini, siyasi görüşleri, milliyeti veya belirli bir toplumsal gruba aidiyeti sebebiyle ülkesinde zulme maruz kaldığı ya da zulüm görme tehlikesi sebebiyle ülkesine geri dönemeyecek durumda olduğu değerlendirilen kişilere verilen bir statüdür.

İkincil koruma statüsü kimlere tanınır?

Savaş veya iç çatışma gibi sebeplerden ya da ayırım gözetmeyen şiddet

olayları nedeniyle ülkesine geri dönemeyecek durumda olduğuna karar verilen kişiler ile ülkesine geri dönmesi durumunda ölüm cezasına çarptırılma veya hakkında verilmiş olan ölüm cezasının infaz edilmesi ya da işkence veya başka türlü onur kırıcı muamelelere maruz kalma tehlikesi altında kalacağı değerlendirilen kişilere “ikincil koruma” statüsü verilir.

Başvuruma olumlu bir cevap aldım ve bana bir uluslararası koruma statüsü verildi. Bu statü bana ne sağlayacak?

Başvurunuzla ilgili olumlu karar verilmesinin ardından, size ve varsa beraberinizde bulunan aile bireylerinize her bir bireye ayrı ayrı olmak üzere Uluslararası Koruma Statüsü Sahibi Kimlik Belgesi düzenlenecektir. Ücretsiz olarak size verilecek bu belge, sizin Türkiye’de uluslararası korumadan yararlanan bir kişi olduğunuzu gösterir ve ‘99’ ile başlayan yabancı kimlik numaranızı da içerir. Kimlik belgenizin geçerlilik süresi yetkililer tarafından belirlenerek kimlik belgesine işlenir. Kimlik belgenizin geçerlilik süresi dolduğunda, belgeyi düzenleyen İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne müracaat ederek geçerlilik süresini uzatmanız gerekmektedir.

Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statülerinden herhangi birinin tarafınıza verilmesi halinde, ülkenizdeki durum düzelmediği veya sizi uzun vadeli yerleşiminiz için kabul edecek başka bir ülke bulunmadığı sürece uluslararası koruma statü sahibi olarak Türkiye’de kalmanıza izin verilecektir. Ayrıca, statü sahibi olarak başta eğitim ve başvurunuzu takiben bir yıl boyunca sağlık olmak üzere çeşitli kamusal hak ve hizmetlerden de yararlanmaya devam edebileceksiniz.

Son olarak, uluslararası koruma statüsü sahipleri için kendilerine tayin edilen bir ilde ikamet etme ve düzenli bildirimde bulunma yükümlülükleri getirilebilir. Böyle bir durumda, sizden bu yükümlülüklerinize uymanız beklenecektir.

Başvurumla ilgili olumsuz karar verilmesi ne anlama gelir?

Başvurunuzla ilgili olumsuz bir karar verilmesi, başvurunuzu değer-

lendiren makamın üç çeşit uluslararası koruma statüsünden hiçbirinin yararlanma kriterlerini taşımadığınıza kanaat getirmesi anlamına gelir. Haklarınızda verilen bu olumsuz karar, gerekçeleriyle birlikte size ve varsa avukatınıza veya yasal temsilcinize yazılı olarak tebliğ edilir. Karar size tebliğ edilirken bu kararın sonucu, bu karara karşı nasıl itiraz edebileceğiniz ve itiraz süreleriyle ilgili bir bilgilendirme de yapılır.

Haklarınızda verilen karara itiraz etmek istemiyor ve ülkenize geri dönmek istiyorsanız, bunu İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ndeki yetkililerle paylaşabilirsiniz. Yetkililer ülkenize kendi isteğinizle geri dönmeniz için yapmanız gereken işlemlerle ilgili sizi yönlendireceklerdir.

Uluslararası koruma başvurum hakkında verilen olumsuz karara nasıl itiraz edebilirim?

Başvurunuzda verilen olumsuz karara itiraz etme süresi ve yolu, başvurunuzun normal ya da hızlandırılmış değerlendirme usullerinden hangisiyle değerlendirildiğine göre farklılık göstermektedir. Hızlandırılmış değerlendirme sonucu verilen olumsuz kararlara nasıl itiraz edildiğine dair bilgiyi ilerleyen kısımda bulabilirsiniz.

Normal usulde yapılan değerlendirme sonucunda uluslararası koruma başvurunuz reddedildiyse, bu karara itiraz etmek için öngörülmüş iki yol vardır. Bunlardan ilki, Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na başvuruda bulunmaktır. Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu bir mahkeme değildir. Bu komisyon, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulmuş olan ve uluslararası koruma başvuruları hakkında verilen kararlar ile uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri hakkında verilen diğer kararlara karşı itirazları değerlendiren bir organdır. Olumsuz kararın size tebliğ edilmesinden itibaren on gün içerisinde İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne giderek bu komisyona iletmek üzere bir itiraz dilekçesi verebilirsiniz. Komisyonun itirazınızı on beş gün içinde sonuçlandırması gerekir. Bu süre beş gün daha uzayabilir. Ancak bazı durumlarda komisyonun başvurunuzu sonuçlandırması daha uzun sürebilir. Eğer Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu itirazınızı reddederse, bu ret kararından itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvuruda bulunabilirsiniz.

Uluslararası koruma başvuruza verilen olumsuz karara itiraz etmek için öngörölmüş ikinci yol ise hakkınızda verilen olumsuz kararın size tebliğinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvuru- da bulunarak yargısal itiraz sürecini başlatmaktır. Dilerseniz Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na hiç başvurmadan doğrudan idare mahkemesine başvuruda bulunarak hakkınızda verilen olumsuz karara karşı dava açabilirsiniz. İdare mahkemesinin itiraz başvurunuzla ilgili karar vermesi için herhangi bir süre sınırlaması yoktur. Eğer idare mahkemesinin kararı da olumsuz olursa, bir üst mahkemeye son bir itirazda bulunma hakkınız vardır.

Başvuruza dair verilen olumsuz karara yasada belirtilen süreler içinde itirazda bulunmazsanız bu olumsuz karar kesinleşir. Türkiye'de yasal olarak kalmanıza gerekçe olabilecek başka sebepler yoksa, olumsuz karara süresi içerisinde itiraz etmeyen kişiler hakkında sınır dışı etme kararı verilir. Bu sebeple, hakkınızda verilen olumsuz karara belirtilen süreler içinde itiraz etmeniz çok önemlidir. Sınır dışı etme kararı ve bu karara karşı itiraz usulleriyle ilgili bilgiyi ilerleyen kısımda bulabilirsiniz.

Benzer bir biçimde, Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na ve idare mahkemelerine yapacağınız başvurularda avukatlık hizmetlerinden nasıl faydalanabileceğinize dair bilgiyi ilerleyen kısımda bulabilirsiniz.

Başvurum hızlandırılmış prosedürde değerlendirildi ve hakkımda olumsuz bir karar verildi. Hızlandırılmış prosedür nedir? Hızlandırılmış prosedürde alınan olumsuz karara nasıl itiraz edebilirim?

Yetkili makamlar, aşağıda sayılan durumlarda, uluslararası koruma başvurusunda bulunan kişinin başvurusunu hızlandırılmış bir şekilde değerlendirmeye alabilirler:

- Başvuru sırasında gerekçelerini sunarken uluslararası korumayı gerektirecek konulara hiç değinmemek,

- Sahte bilgi ya da yanıltıcı bilgi ve belge kullanarak veya kararı olumsuz etkileyebilecek bilgi ve belgeleri sunmayarak yetkilileri yanlış yönlendirmek,
- Kimliğinin ya da uyuğunun tespit edilmesini güçleştirmek amacıyla kimlik ya da seyahat belgelerini kötü niyetle imha etmek veya elden çıkarmak,
- Sınır dışı edilmek üzere idari gözetim altında olmak,
- Sadece, Türkiye’den gönderilmeye yol açacak bir kararın uygulanmasını erteletmek ya da engellemek amacıyla başvuruda bulunmak,
- Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturmak ya da bu nedenlerle Türkiye’den daha önce sınır dışı edilmiş olmak veya
- Başvurunun geri çekilmiş sayılmasında sonra yeniden başvuruda bulunmak.

Normal usulden farklı olarak hızlandırılmış usulde değerlendirilmesine karar verilen başvurularda, başvuru tarihinden itibaren üç gün içerisinde bireysel mülakatın yapılması ve mülakat tarihinden itibaren beş gün içerisinde başvuru hakkında bir karara varılması öngörülmüştür. Hızlandırılmış değerlendirme neticesinde başvurunuz hakkında olumlu ya da olumsuz bir karar verilebileceği gibi, başvurunuzun hızlandırılmış değerlendirmeden çıkartılarak normal usulle değerlendirilmesine de karar verilebilir.

Uluslararası koruma başvurunuz ister normal usulle ister hızlandırılmış usulle değerlendirilmiş olsun, başvurunuzla ilgili verilen olumsuz karara itiraz etme hakkınız vardır. Ancak normal usulle yapılan değerlendirmeden farklı olarak, hızlandırılmış değerlendirilme sonucunda verilen olumsuz karara karşı Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu’na başvuru hakkınız bulunmamaktadır. Bu sebeple, başvurunuzun hızlandırılmış usulde değerlendirilmiş olması ve bu değerlendirme sonucunda hakkınızda olumsuz bir karar verilmesi halinde, bu karara karşı sadece yetkili idare mahkemesine başvuruda bulunabilirsiniz. Mahkeme başvurunuzu, kararın size tebliğ edildiği tarihten itibaren on beş gün içinde yapmanız gerekmektedir.

On beş günlük süre içerisinde yetkili idare mahkemesinde dava açmanız halinde mahkemenin itirazınızla ilgili değerlendirmesi sonuçlanana kadar Türkiye’de kalmanıza izin verilecek, hakkınızda ayrıca bir sınır dışı etme kararı alınmayacaktır. Ancak itiraz başvurusu yaptığınızı İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkililerine bildirmeniz çok önemlidir.

Uluslararası koruma başvuruları normal usulde değerlendirilen kişilerden farklı olarak, idare mahkemesine yaptığınız itirazın olumsuz sonuçlanması halinde bir üst mahkemeye başvurma hakkınız bulunmamaktadır. Bu sebeple başvurunuzla ilgili verilen olumsuz karar kesinleşmiş olacaktır. Bu durumda, Türkiye’de uluslararası korumadan faydalanma kriterlerini taşımadığınız için hakkınızda ayrıca bir sınır dışı etme kararı verilecektir. Bu sınır dışı etme kararına itirazda bulunma hakkınız vardır. Sınır dışı etme kararı ve bu karara karşı itiraz usulleriyle ilgili bilgiyi ilerleyen kısımda bulabilirsiniz.

Hızlandırılmış usulle değerlendirilen uluslararası koruma başvurunuza ilişkin aldığınız olumsuz karara karşı yapacağınız itirazlarda avukatlık hizmetlerinden yararlanabilirsiniz. Avukatlık hizmetlerinden nasıl faydalanabileceğinize dair bilgiyi ilerleyen kısımda bulabilirsiniz.

Uluslararası koruma başvurum hakkında verilen olumsuz karara karşı dava açmak istiyorum. Bu işlemleri kendim yürütebilir miyim?

Yukarıda belirtildiği üzere, İl Göç İdaresi Müdürlüğü veya Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından uluslararası koruma başvurunuz hakkınızda verilen kararlara karşı belirli süreler içerisinde yetkili mahkemeye başvuruda bulunarak dava açabilirsiniz. Bu başvuruyu isterseniz kendiniz yapabilirsiniz. Ancak, mahkeme başvuruları Türkçe yapılmalıdır ve mahkemenin sizinle kuracağı bütün sözlü ve yazılı iletişim yine Türkçe olacaktır. Ayrıca, dava süreçleri karmaşık ve teknik hukuk bilgisi gerektirmektedir. Dolayısıyla, savunmanızı daha etkili bir şekilde sunabilmek ve herhangi bir hak kaybı yaşamamak için, bir avukat tarafından temsil edilmeniz sizin yararınıza olabilir. Avukatlık hizmetlerinden nasıl faydalanabileceğinize dair bilgiyi ilerleyen kısımda bulabilirsiniz.

Uluslararası koruma başvurusu hakkında verilen olumsuz karara itiraz ettim. İtirazım incelenirken kendi ülkeme ya da başka bir ülkeye geri gönderilir miyim?

Türkiye’deki mevcut yasal düzenlemelere göre, uluslararası koruma başvurunuzla ilgili olumsuz karara yasalarda belirtilen süreler içinde itiraz etmeniz halinde itirazınızla ilgili nihai karar verilene kadar Türkiye’de kalmaya devam etmenize izin verilecektir. Dolayısıyla itiraz başvurunuzu zamanında yaptıysanız, itirazınızla ilgili karar verilinceye kadar sizin için herhangi bir sınır dışı edilme tehlikesi söz konusu olmayacaktır. Ancak İl Göç İdaresi Müdürlüğü’nün hakkınızda verilen olumsuz karara itiraz ettiğinizden haberdar olması için itiraz başvurusunda bulunduğunuzu İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne bildirmeniz önemlidir.

Yetkililer bana başvurumun “kabul edilemez başvuru” olduğunu bildirdi. Bu ne demek?

Eğer başvurunuzun incelenmesi sırasında aşağıdaki değerlendirmelerden biri yapılırsa, yetkili makamlar başvurunuzun “kabul edilemez” olduğuna karar verebilir:

- Türkiye’ye doğrudan savaş veya zulüm sebebiyle terk etmek zorunda kaldığınız kendi menşeli ülkenizden değil, sizin için güvenli sayılabilecek başka bir ülkeden geldiğiniz değerlendirilirse,
- Türkiye’de daha önce yaptığınız uluslararası koruma başvurunuzla ilgili verilen olumsuz karara ilişkin itiraz yollarını tükettikten sonra yeniden uluslararası koruma talebinde bulunup, bu yeni başvurunuzda daha önce reddedilen başvurunuzdaki gerekçeleri aynen yinelediyseniz,
- Daha önce durumunuzun beraberinde geldiğiniz aile bireyinizin uluslararası koruma başvuru dosyası içinde değerlendirilmesine onay verdikten (yani, sizin adınıza başvuru yapan aile üyenizin paylaştığından ayrıca bireysel bir başvuru sebebiniz olmadığını belirttiğinden) sonra, bu

aile bireylerinizin başvurusu değerlendirme aşamasındayken ya da reddedildikten sonra kendi adınıza ayrı bir başvuru yapmak istediğiniz, ancak sizin durumunuzu aile bireyinizin durumundan ayıran farklı ve yeni hiçbir gerekçe sunmadığınız değerlendirilirse.

Yetkili makamlar başvurunuzun kabul edilemez olduğuna karar verirse, başvurunuzla ilgili başka bir değerlendirme yapmayacak ve uluslararası koruma dosyanızla ilgili incelemeyi durduracaktır.

Eğer yetkili makamlar sizin güvenli sayılabilecek başka bir ülkeden geldiğinizi değerlendirmişse, sizin Türkiye yerine o ülkenin korumasından yararlanabileceğinize hükmetmiş olur. Bu durumda, sizi o ülkeye geri göndermek için o ülke makamlarına talepte bulunulacaktır. Bu talebe olumlu bir cevap alınır, o ülkeye geri gönderilmeniz sağlanacaktır. İlgili işlemler devam ederken Türkiye’de yasal olarak kalmaya devam edebilirsiniz, ancak uluslararası koruma başvuru sahibi olarak değerlendirilmeyecek ve dolayısıyla başvuru sahiplerine sağlanan hak ve hizmetlerden yararlanmanız mümkün olmayacaktır. Eğer sizin için güvenli olacağı değerlendirilen ülke sizi yeniden kabul etmeyi reddederse, o zaman Türkiye’deki uluslararası koruma başvurunuz yeniden işleme alınacak ve başvurunuzla ilişkin olumlu ya da olumsuz bir karar verilecektir.

Diğer yandan, eğer yukarıda belirtildiği gibi, durumunuzla ilgili yeni ve farklı gerekçeler öne sürmeden yeni bir uluslararası koruma başvurusu yaptığınız için başvurunuz kabul edilemez sayıldıysa, bu karara itiraz etmemeniz halinde hakkınızda bir sınır dışı etme kararı alınacaktır. Sınır dışı etme kararı ve bu karara karşı itiraz usulleriyle ilgili bilgiyi ilerleyen kısımda bulabilirsiniz.

Kabul edilemez başvuru kararına itiraz edebilir miyim?

Hakkınızda verilen kabul edilemez başvuru kararı gerekçeleriyle birlikte size ve varsa avukatınıza veya yasal temsilcinize yazılı olarak tebliğ edilir. Karar size tebliğ edilirken bu kararın sonucu, bu karara karşı nasıl itiraz edebileceğiniz ve itiraz süreleriyle ilgili bir bilgilendirme yapılır.

Bu karara karşı kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili

idare mahkemesine itirazda bulunabilirsiniz. Mahkemenin itirazınızla ilgili on beş gün içinde bir karar vermesi gerekir. İdare mahkemesinin itirazınızla ilgili verdiği karar olumsuz olursa, başvuruda bulunabileceğiniz bir üst mahkeme yoktur. Bu durumda başvurunuzun kabul edilemez olduğuna dair karar kesinleşmiş olur. Yetkili makamlar güvenli sayılan başka bir ülkeye geri gönderilebileceğinizi değerlendirmişse, bunun için gerekli işlemleri başlatır. Durumunuzla ilgili farklı bir gerekçe öne sürmeden aynı başvuruyu tekrarlamanız nedeniyle kabul edilemez başvuru kararı alınmışsa, hakkınızda bir sınır dışı etme kararı alınır.

Hakkınızda eğer böyle bir sınır dışı etme kararı verilirse, bu karara karşı da yine bir yargısal itirazda bulunma hakkınız vardır.

Uluslararası koruma başvurum geri çekilmiş sayıldı. Bu karar ne anlama gelir? Bu karara itiraz edebilir miyim?

İkamet etmek üzere size tayin edilen uydu ilinizi izinsiz terk etmeniz, sizden beklenen bildirim yükümlülüğüne mazeret sunmadan uymamanız, bireysel mülakat randevunuza üst üste üç defa gelmemeniz gibi çeşitli durumlarda, İl Göç İdaresi Müdürlüğü uluslararası koruma başvurunuzu takip etme niyetiniz olmadığını değerlendirerek başvurunuzun “geri çekilmiş sayılmasına” karar verebilir. Böyle bir durumda başvuruza dair bir değerlendirme yapılmayacaktır.

Başvurunuzun geri çekilmiş sayılması size ve varsa avukatınıza veya yasal temsilcinize yazılı olarak tebliğ edilir. Karar size tebliğ edilirken bu kararın sonucu, bu karara karşı nasıl itiraz edebileceğiniz ve itiraz süreleriyle ilgili bir bilgilendirme de yapılır.

Bu karara itiraz etme hakkınız vardır ve yapacağınız itirazda avukatlık hizmetlerinden yararlanabilirsiniz. Başvurunuzun geri çekilmiş sayılması kararının size tebliğ edilmesinden itibaren on gün içerisinde İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne giderek Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na iletilmek üzere bir itiraz dilekçesi verebilirsiniz. Komisyonun itirazınızı on beş gün içinde sonuçlandırması gerekir. Bu süre beş gün daha uzayabilir. Ancak bazı durumlarda komisyonun başvurunuzu so-

nuçlandırması daha uzun sürebilir. Eğer Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu itirazınızı reddederse, bu ret kararından itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvuruda bulunabilirsiniz.

Hakkınızda verilen başvurunun geri çekilmiş sayılması kararına karşı Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na hiç başvurmadan doğrudan idare mahkemesine de başvuruda bulunabilirsiniz. Bu başvurunuzu kararın size tebliğ edilmesinden itibaren otuz gün içinde yapmanız gerekmektedir. İdare mahkemesinin itirazınızı sonuçlandırması için bir süre sınırlaması yoktur. Eğer yetkili idare mahkemesine yaptığınız itiraz da olumsuz sonuçlanırsa, bir üst mahkemeye son kez itirazda bulunabilirsiniz.

Başvurunuzun geri çekilmiş sayılmasına dair karara itiraz ederseniz, itirazınızla ilgili süreçler sonuçlanana kadar hakkınızda bir sınır dışı etme kararı alınmayacaktır. Ancak, bu karara karşı yasada belirtilen süreler içerisinde itirazda bulunmazsanız, bu karar kesinleşir ve hakkınızda bir sınır dışı etme kararı alınır.

Sınır dışı etme kararı nedir? Bu karara nasıl itiraz edebilirim?

Türkiye'de bulunan yabancılar hakkında, aşağıda sıralanan durumlar sınır dışı etme kararı alınabilir:

- Uluslararası koruma başvurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, başvurusu kabul edilemez olarak değerlendirilen, başvurusunu geri çeken, başvurusu geri çekilmiş sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra Türkiye'de kalma hakkı bulunmayanlar,
- Türkiye'ye yasal giriş veya Türkiye'den yasal çıkış hükümlerini ihlal edenler ya da bu hükümleri ihlale teşebbüs edenler
- Türkiye'ye giriş, vize ve ikamet izinleri için yapılan işlemlerde gerçek dışı bilgi ve sahte belge kullananlar,
- Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler,

- Türkiye’de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollar-
dan sağladığı tespit edilenler,
- Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi
iptal edilenler,
- İkamet izinleri iptal edilenler, ikamet izni bulunup da süresinin sona
ermesinden itibaren kabul edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni
süresini on günden fazla ihlal edenler,
- Kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından teh-
dit oluşturduğu değerlendirilenler,
- Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç
örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar.

Sınır dışı etme kararı size veya yasal temsilcinize ya da avukatınıza yazılı olarak tebliğ edilir. Karar size tebliğ edilirken bu kararın sonucu, bu kara-
ra karşı nasıl itiraz edebileceğiniz ve itiraz süreleriyle ilgili bir bilgilendir-
me yapılır. İhtiyaç olması halinde bu bilgilendirme esnasında tercüman
desteğinden faydalanabilirsiniz.

Eğer hakkınızda bir sınır dışı etme kararı verilirse, bu karara itiraz etmek
için yedi gün içerisinde yetkili idare mahkemesine başvuruda bulunabi-
lirsiniz. Sınır dışı etme kararına süresi içinde itiraz etmeniz durumunda,
mahkeme itirazınızı inceleyip bir karar verinceye kadar sınır dışı işlemler-
iniz yürütülmeyecektir. Bir diğer ifadeyle, sınır dışı etme kararına karşı
mahkemeye yapılan itiraz, sınır dışı etme işlemlerini askıya alır ve hak-
kınızda nihai bir karar verinceye kadar Türkiye’de yasal kalış hakkınız
vardır.

Daha önce yaptığım uluslararası koruma başvurusu reddedilmiş ve hakkımda sınır dışı etme kararı alınmıştı. Yeniden başvuru yapabilir miyim?

Daha önce Türkiye’de yaptığınız uluslararası koruma başvurusu redde-
dilmiş ve hakkınızda sınır dışı kararı alınmış olsa dahi, kişisel durumunuz-

da ya da ülkenizdeki genel durumda yeni gelişmeler varsa ve bu yüzden ülkenize geri gönderilmeniz halinde ciddi zarar göreceğinizi düşünüyorsanız yeniden uluslararası koruma talebinde bulunabilirsiniz.

Ancak İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkilileri daha önce reddedilen başvurunuzu aynen tekrarladığınızı, durumunuzun yeniden ele alınmasını gerektiren herhangi bir yeni gelişme ya da bilgi olmadığını değerlendirirse hakkınızda kabul edilemez başvuru kararı verebilir. Bu durumda yeni başvurunuzla ilgili herhangi bir işlem yapılmayacak, daha önceki hukuki durumunuz aynen devam edecektir. Kabul edilemez başvuru kararı ve bu karara karşı itiraz yolları ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için ilgili bölüme bakabilirsiniz.

Eğer yetkililer yeni talebinize ilişkin sunduğunuz bilgi ve belgelere bakarak durumunuzun yeniden ele alınması gerektiğini değerlendirirse, yeni başvurunuz işleme konacaktır. Böyle durumlarda kişilerin yeni uluslararası koruma başvuruları genellikle hızlandırılmış usulde incelenmektedir. Hızlandırılmış usulle ilgili daha ayrıntılı bilgi için ilgili bölüme bakabilirsiniz.

Daha önce Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapmıştım ancak sonra vazgeçip ülkeme dönmüştüm. Tekrar Türkiye’ye geldim. Yeniden başvuru yapabilir miyim?

Daha önce Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapmış, ancak sonra vazgeçip ülkesine dönen kişilerin Türkiye’ye tekrar gelip yeniden uluslararası koruma başvurusu yapması mümkündür.

Bu durumda, başvuru esnasında yetkililere yeniden Türkiye’ye dönmenize sebep olan gelişmeleri, niçin artık ülkenizde kendinizi güvende hissetmediğinizi, ülkenizdeki veya sizin özel durumunuzdaki yeni gelişmeleri açıklammanız gerekir. Çünkü daha önce yaptığınız uluslararası koruma başvurusundan vazgeçip kendi isteğinizle ülkenize dönmüş olmanız, ülkenizde herhangi bir güvenlik problemi ya da başka ciddi sorunlarınız olmadığının işareti olarak görülecektir.

Yetkililer başvurunuzda yeniden ele alınmasını gerektiren herhangi bir

yeni gelişme ya da bilgi olmadığını değerlendirirse kabul edilemez başvuru kararı verebilir. Bu durumda yeni başvurunuzla ilgili herhangi bir işlem yapılmayacaktır. Kabul edilemez başvuru kararı ve bu karara karşı itiraz yolları ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için ilgili bölüme bakabilirsiniz.

Eğer yetkililer yeni talebinize ilişkin sunduğunuz bilgi ve belgelere bakarak durumuzda yeniden ele alınmasını gerektiren yeni gelişmeler olabileceğini değerlendirirse yeni başvurunuz işleme konacaktır. Böyle durumlarda kişilerin yeni uluslararası koruma başvuruları genellikle hızlandırılmış usulde incelenmektedir. Hızlandırılmış usulle ilgili daha ayrıntılı bilgi için ilgili bölüme bakabilirsiniz.

Sınır dışı amacıyla idari gözetim altındayım. Uluslararası koruma başvurusu yapma hakkım var mı?

Sınır dışı etme amacıyla idari gözetim altında bulunan kişilerin uluslararası koruma başvurusu yapma hakları vardır. Eğer ülkenize geri gönderilmeniz ya da sınır dışı edilmeniz durumunda ciddi bir zarar göreceğinize inanıyorsanız ve durumunuzun Türkiye’de uluslararası korumadan yararlanma kriterlerine uyduğunu düşünüyorsanız, uluslararası koruma talebinde bulunabilirsiniz. Bu durumda, talebinizi tutulduğunuz yerdeki görevlilerle paylaşabilirsiniz. Böyle bir talebiniz olduğunda başvurunuzun en kısa sürede işleme konması gerekmektedir.

İdari gözetim altında tutulduğunuz ilin barosunu arayarak destek talebinde bulunabilir veya Mülteci Hakları Merkezi’nin +90 507 218 62 85 numaralı İdari Gözetim Destek Hattı’nı arayarak daha ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.

Uluslararası koruma başvurum incelenirken idari gözetim altında kalacağım söylendi. Bu ne anlama geliyor? İtiraz edebilir miyim?

Yetkili makamlar belirli durumlarda uluslararası koruma başvurusu yapan ve başvurusu inceleme aşamasında olan kişileri idari gözetim altında

tutmaya karar verebilir. Mevcut yasal düzenlemeler uyarınca, uluslararası koruma başvuru sahibinin idari gözetimi otuz gün geçmemektedir.

Eğer başvurunuz incelenirken idari gözetim altında kalmaya itirazınız varsa, yetkili Sulh Ceza Hakimliği'ne itiraz edebilirsiniz. Sulh Ceza Hakimliği'nin itirazınızı beş gün içinde sonuçlandırması gerekir.

Uluslararası koruma başvurunuzun alınmasına rağmen idari gözetimde tutulmanıza karar verilmişse, bu uygulamanın yasada gösterilen gerekçelerle uyumlu olup olmadığı, serbest bırakılmanızı gerektirecek hukuki sebepler bulunup bulunmadığı konularında bir avukata danışmanız faydalı olacaktır. Mülteci Hakları Merkezi'nin +90 507 218 62 85 numaralı İdari Gözetim Destek Hattı'nı arayarak daha ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne (BMMYK) ayrıca bir başvuruda bulunmam gerekiyor mu?

2018 yılının Eylül ayından önce, Türkiye'de sığınma arayan kişiler hem İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne hem de Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne (BMMYK) iki ayrı başvuru yapıyordu. Ancak, 2018 yılı Eylül ayından itibaren, BMMYK sığınma başvurularının alınması ve değerlendirilmesine ilişkin tüm işlemleri Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne devretmiştir ve bu sebeple kayıt işlemlerini sona erdirmiştir. Dolayısıyla, BMMYK Türkiye Ofisi'ne ayrı bir başvuruda bulunmanız gerekmemektedir.

Daha önce Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne kayıt olmuştum. Bu başvurum değerlendirilecek mi?

2018 yılının Eylül ayından itibaren BMMYK sığınma başvurularının alınması ve değerlendirilmesine ilişkin tüm işlemleri Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne devretmiştir. Dolayısıyla, bu tarihten önce BMMYK Türkiye Ofisi'ne başvuruda bulunarak kayıt işlemlerini tamamlamış olsanız bile, BMMYK, sığınma başvurunuza ilişkin ayrı bir değerlendirme yapmayacaktır. Ancak, BMMYK Türkiye Ofisi Türkiye'deki sığınmacı ve mülteci-

lerin üçüncü ülkelere yerleştirilmesi için Türkiye makamlarıyla iş birliği içinde çalışmaya devam etmektedir.

İl Göç İdaresi Müdürlüğü, uluslararası koruma başvurumu olumlu değerlendirdi. Üçüncü bir ülkeye yerleştirilecek miyim?

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Türkiye Ofisi, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından uluslararası koruma statüsü verilmiş ve çok hassas durumda olduğu tespit edilmiş kişileri üçüncü ülkelere yerleştirmek için gayret göstermektedir. Üçüncü ülkelere yerleştirme sürecinde BMMYK İl Göç İdaresi Müdürlükleri ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile iş birliği içerisinde çalışmaktadır.

Sığınmacıların hâlihazırda sığınmış buldukları ülkeden başka bir ülke tarafından uzun vadeli yerleşmek üzere kabul edilmeleri bir hak değildir. Dünyada başta Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Avustralya olmak üzere az sayıda ülke her sene Türkiye gibi ilk sığınma ülkelerinde bulunan belirli sayıda sığınmacıyı uzun vadeli yerleşmek üzere ülkelerine kabul etmek için taahhütte bulunmaktadır. Ancak dünyadaki mülteci nüfusu, bu az sayıda yerleştirme ülkesinin BMMYK'yla paylaştığı sınırlı sayıdaki yerleştirme kotalarının çok üzerindedir. Bu yüzden BMMYK, Türkiye ve başka ülkelerdeki sığınmacılar arasından, özellikle hassas durumda olduğunu tespit ettikleri sığınmacıları bu yerleştirme ülkelerine yönlendirmeye çalışmaktadır. Bununla beraber, yerleştirme ülkeleri de kabul edecekleri mültecileri belirlerken bazı uyruklara ya da bazı hassas gruplara öncelik vermekte ve BMMYK'dan kendilerine yerleştirme dosyaları sunarken bu öncelikleri dikkate almasını beklemektedir.

Son yıllarda Türkiye'ye sığınan kişilerin sayısında büyük bir artış olmuştur. Buna karşılık, yerleştirme ülkelerinin BMMYK Türkiye Ofisi'ne her yıl sağladıkları kotalar sınırlıdır. Bu yüzden BMMYK'nın Türkiye'de bulunan sığınmacılardan çok azına bir yerleştirme ülkesi bulabilmesi mümkün olmaktadır. Bugün Türkiye'de bulunan sığınmacıların çoğunun BMMYK aracılığıyla başka ülkelere yerleştirilmesi muhtemelen hiç mümkün olmayacaktır. Bu yüzden, mutlaka BMMYK aracılığıyla Türkiye'den başka bir

ülkeye yerleştirilebileceğiniz yönünde bir beklentiye girmemeniz gerekir.

Dolayısıyla, Türkiye makamları nezdinde yaptığınız uluslararası koruma başvurusu son derece önemlidir. Eğer bu başvuru olumlu sonuçlandıysa, uzun vadeli yerleşecek başka bir ülke bulamasanız da Türkiye’de kalmaya ve bazı temel hak ve hizmetlerden yararlanmaya devam edebileceksiniz.

Uluslararası koruma statüsü sahibiyim. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma imkânım var mı?

Türkiye, mevcut yasal mevzuat doğrultusunda, uluslararası koruma başvurusu olumlu sonuçlanan sığınmacılara uzun vadede vatandaşlık hakkı tanımamaktadır. Ancak, eğer uzun vadeli yerleşebileceğiniz başka bir ülke bulmanız mümkün olmazsa uluslararası koruma statüsü sahibi olarak yasal biçimde Türkiye’de yaşamaya devam edebilirsiniz.

Bununla beraber, kişilerin farklı özel durumları olabilmektedir. Bu sebeple, bireysel durumunuzla ilgili daha detaylı bilgi almak için İl Göç İdaresi Müdürlüklerine veya bir avukata danışmanızı tavsiye ederiz.

Başka bir ülkede bulunan yakın aile bireylerim var. Aile birleşimi hakkımız var mı?

Başka bir ülkede yaşayan yakın bir aile bireyiniz varsa, bu yakın aile bireyinizin yaşadığı ülkedeki yasal statüsü ve buna bağlı olarak aile birleşimi hakkı çerçevesinde o ülkeye kabul edilmeniz mümkün olabilir. Bunun için bir aile birleşimi başvurusu yapmanız gerekir. Aile birleşimi başvurularının koşulları ve usulleri ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Bazı ülkeler bu başvuruyu kendi ülkelerinde yaşayan aile bireyinin yapmasını talep ederken bazı ülkeler ise sizin (yani, Türkiye’de bulunan aile bireyinin) o ülkenin Türkiye’deki elçilik veya konsolosluklarına başvuruda bulunmasını istemektedir.

Aile birleşimi başvurularıyla ilgili kararları o ülkenin makamları verir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin ya da Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün ilgili ülke makamlarının yapacakları değerlendirmelere herhangi bir etkisi yoktur.

Türkiye’de aile birleşimi hakkı var mı?

Türkiye’deki mevzuat uyarınca, uluslararası koruma başvurunuz olumlu sonuçlanır ve size mülteci veya ikincil koruma statülerinden biri tanınırsa, Türkiye dışında bulunan eşinizin, ergin olmayan çocuklarınızın ve/veya ergin olan ama çeşitli sebeplerden anne-babaya bağımlı sayılan çocuklarınızın aile ikamet izni çerçevesinde yasal olarak Türkiye’ye gelmelerine izin verilmesini talep edebilirsiniz. Böyle bir talebiniz varsa, İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne müracaat ederek daha fazla bilgi alabilirsiniz.

Türkiye’deyken elçilik ve konsolosluklar aracılığıyla başka ülkelere iltica etmek için başvuruda bulunabilir miyim?

Uluslararası hukuka göre bir ülkede sığınma başvurusu yapmak için o ülkenin sınırlarına kadar ulaşmış olmanız gerekir. Eğer ülkenizi savaş veya zulüm sebebiyle terk ettiyseniz ve şu anda Türkiye’de bulunuyorsanız, sizin uluslararası koruma başvurunuzu almak ve değerlendirmek Türkiye Devleti’nin sorumluluğudur.

Şu an için, Türkiye’de bulunan sığınmacıların yasal yollardan başka bir ülkeye kabul edilebilmelerini sağlayan başlıca mekanizma Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) aracılığıyla yürütülen yerleştirme prosedürüdür. Ancak yerleştirme prosedürü bir ülkeye iltica etmekten farklıdır. Savaş veya zulüm sebeplerinden ötürü ülkesini terk etmek zorunda kalmış bir kişi olarak Türkiye’ye yasal olarak sığınma hakkınız vardır. Oysa Türkiye’den BMMYK aracılığıyla belirli sayıda mülteci kabul eden ülkelerin sizi kabul etme yükümlülüğü yoktur.

Bunun dışında, bazı ülkeler, sadece çok istisnai durumlarda, Türkiye’de sığınmacı olarak bulunan kişilere çeşitli gerekçelerle vize vererek o ülkeye seyahat etmelerine imkân sağlayabilmektedir. Seyahat etmek istediğiniz ülkenin konsolosluklarıyla irtibata geçerek daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

Uluslararası koruma başvuru sürecinde avukatlık hizmetlerinden faydalanabilir miyim?

İlgili yasal mevzuat uyarınca, uluslararası koruma başvurusu, başvuru sahibi tarafından bizzat yapılmalıdır. Dolayısıyla, sizi temsil eden bir avukat, sizin adınıza başvuruda bulunamaz. Ancak bunun dışındaki bütün iş ve işlemlerle ilgili olarak bir avukat tarafından temsil edilebilirsiniz. Örneğin, uluslararası koruma başvurunuz kapsamındaki mülakatınıza hazırlanırken bir avukattan danışmanlık alabilirsiniz. Talep etmeniz halinde avukatınız bu mülakata sizinle birlikte katılabilir. Hakkınızda verilebilecek olumsuz kararlara karşı Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na yapacağınız başvuruda ya da idare mahkemesinde açacağınız davada avukatınız sizi temsil edebilir ve sizin adınıza bu işlemleri yürütebilir. Sizi temsil edecek avukatın avukatlık ücretini ve bu işlemler sırasında yapılacak çeşitli harcamaları sizin karşılamamız gerekmektedir.

Avukata ihtiyacım var ancak avukatlık ücretini ödeyemiyorum. Ne yapmalıyım?

Türkiye'de avukatlık hizmetlerinden yararlanma ihtiyacı olan ancak kendisinin hem de ailesinin geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin avukatlık ücretini ve yargılama giderlerini karşılayamayan kişiler için adli yardım hizmetleri bulunmaktadır. Türkiye'de adli yardım hizmeti barolar aracılığıyla sağlanmaktadır. Baro, bir il veya bölgedeki avukatların bağlı olduğu meslek kuruluşudur. Her baro bünyesinde, avukatlık ücretini ve yargılama giderlerini karşılama olanağı bulunmayan kişilerin avukatlık hizmetlerinden yararlanabilmesini sağlamak amacıyla kurulmuş Adli Yardım Bürosu bulunur. Türkiye'de bulunan sığınmacılar da Adli Yardım Bürolarının sağladığı hizmetlerden faydalanabilirler.

Eğer avukatlık hizmetlerini karşılayamayacak durumdaysanız, bulunduğunuz ildeki baroya giderek hukuki destek ve danışmanlık talebinde bulunabilirsiniz.

Adli yardım hizmetinden faydalanabilmeniz için öncelikle halihazırda bir avukat tarafından temsil edilmiyor olmanız gerekmektedir. Eğer bir avu-

kat tarafından temsil ediliyorsanız adli yardımdan faydalanmanız mümkün olmayacaktır.

Adli yardım talebinde bulunduğunuz baro, ilk olarak maddi durum değerlendirilmesi yapacaktır. Başvuruda bulunduğunuz baro sizden bu amaçla adınıza kayıtlı bir mal bulunup bulunmadığının tespit edilmesi amacıyla çeşitli resmi dairelerden alınabilecek belgeleri ya da muhtarlık tarafından verilebilecek fakirlik belgesi gibi diğer belgeleri talep edebilir. Barodaki görevliler ayrıca adli yardım talebinizin haklılığı konusunda da bir değerlendirme yapacaktır. Bu iki şartın birlikte karşılanması halinde adli yardım talebiniz kabul edilebilir.

Adli yardım talebiyle ilgili sorularınız için bulunduğunuz ildeki baronun adli yardım bürosuna başvurabilir, kurumumuz Mülteci Hakları Merkezi'ne ya da diğer sivil toplum kuruluşlarına ulaşarak daha fazla bilgi alabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi bana hangi konularda yardım edebilir?

Mülteci Hakları Merkezi, Türkiye'de koruma arayan kişilere ücretsiz olarak bilgilendirme ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Türkiye'deki hukuksal koruma mekanizmalarına ve temel hak ve güvencelere erişimle ilgili sorularınız için bize başvurabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi'nin Türkiye devleti makamlarıyla veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'yle ilişkisi var mı?

Mülteci Hakları Merkezi bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Türkiye makamları ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) ile ortak değildir. Ancak kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması için devlet makamlarıyla ve BMMYK ile iletişim kurmakta ve işbirliği yapmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi'nin hizmetlerinden yararlanmam için herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Mülteci Hakları Merkezi'nin sağladığı tüm hizmetler tamamen ücretsizdir. Sağladığımız hizmetler karşılığında sizden herhangi bir ücret ya da maddi karşılık talep eden kişileri gecikmeksizin bize bildirmenizi rica ediyoruz. Bu konudaki bilgilendirmeniz tamamen gizli tutulacaktır.

Sizinle telefonda ya da yüz yüze paylaştığım bilgi veya belgeleri başka kişi veya kurumlarla paylaşacak mısınız?

Mülteci Hakları Merkezi, destek sağladığı kişilerin bilgi ve belgelerinin gizliliğini korumakta ve kendilerinin rızası olmaksızın bu bilgi ya da belgeleri hiçbir şekilde üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşmamaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi'ne nasıl ulaşabilirim?

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, hak ve yükümlülükleriniz konusunda bilgi almak ve Türkiye sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili hukuki destek hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri arasında bize ulaşabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi
Refugee Rights Turkey

Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Kat: 4
Şişhane, Beyoğlu – İstanbul
T: +90 212 292 48 30
F: +90 212 292 48 33
E: info@mhd.org.tr

Türkiye’de yaşayan mülteci ve sığınmacılar için hazırladığımız
bilgi kitapçıkları ve videolarımızın tamamına kurumsal internet
sitemizin Yayınlar bölümünden:

<https://www.mhd.org.tr>

veya 2019 Nisan ayında kullanıma açılan
“Mülteciler İçin İnternet Bilgi Platformu’muzdan”
erişebilirsiniz:

<https://multecihaklari.info>
<https://refugeerights.info>